

Издаје Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛНСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорца» на Цетиње, а
може се и картом уплате
у пошту у Котор.
Доплату пиљу се уредниш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 23. Новембра.

У понедељник има се окупити
на Цетиње двјеста и неколико Цр-
ногораца, који су се као јунаци од-
ликовали у потоњим бојевима, па су
у знак одликовања добили руски ор-
ден св. Ђорђија. Они долазе амо да
у тај дан прославе светковину тога
ордена.

Тај дан припада дакле слави оне
вртине мушке, која је, међу осталим
вртлинама, свагда највише одликовала
Црногорце и која је у потоњим кр-
вавијем приликама нов један и сјајан
негат ударила на стару свједоубу,
којом се пуним правом Црногорци
диче и поносе по свијету.

Лично јунаштво, храброст и не-
устрасивост у боју, невиђена до сад
издржљивост у свијема па и најтежим
приликама, постојанство на страши
мјесту, прегалаштво ком није равна
па свијету, а све то прокинуто и
зажарено топлим родољубљем, чистом
љубављу к своме Господару и отаџ-
бини, несломљеном вјером српском у
будућу величину народну — то је до
данас водило Црногорца у бој, то му
је улијевало у срце снагу и крјепост,
па на пошлетку то га је водило из
славе у славу.

Историја Црне Горе сија се од
мноштва златнијех листова, који су
сви исписани тијем сјајнијем дјелима.

Народ је наш мали, народ је
наш сиромашан; осим високог неба
покрх себе и голога крша украј себе,
он нема скоро ништа да види што
би му душу заносило на свакојак
мисли, што би га наврћало да при-
не уз послове, поред којих други
људи и народи постају богати по у
исто доба меки и гњили те изврну
мисли своје наопако претпостављајући
своје богатство свему на свијету, па и
чистом образу људском и народном.

Народ је наш у својој сиротињи
богат сиромаш, јер носи у срцу своме
и у души богатство људских и на-
родних врлина, поред којих лако
може презирати туђе меко и гњило
имућство. Своју слободу, своје име,
свој глас, своју мисао српску, која се
преноси с кољена на кољено, он не
би дао ни за које благо на свијету,
и тешко онемо који би дрзнуо да му
такне у ове драгоцености његове.

Многи представници тих врли-
на народних диче историју Црне
Горе; многим се и данас још виде
скорашњи гробови на часном пољу
борбе подигнути.

А многе ћемо од тих представ-
ника у понедељник имати прилику
да видимо окупљене око својега Го-
сподара, који је и сам први носилац
српске мисли, први чувар и бранич
слободе, имена и поноса народног.

У потоњим бојевима сваки је од
њих главу своју залагао за свету
ствар народа српског; сваки је од
њих, посред најљуће борбе, не ште-
дећи свога живота непријатеља за
перчић хватао; сваки је од њих оти-
као се да пође на она страшна мје-
ста, гдје скоро извјесна смрт зија на
свакога; сваки је од њих тражио
прилике и згоде, да се јуначким дје-
лом учини заслужан за свога Књаза
и отаџбину.

Кад се ови соколови осврну на
оно истом минуло вријеме, па се да-
нас погледају међу се, сјетиће се да
им у средини нема понекога ваљанога
друга. Многи је у великом прегнућу
свом оставио јуначку главу своју на
пољу части; многим је угуњена сви-
јећа живота зарад свјетлости којом
се имала обасјати слобода браће наше.

Нек је на данашњи дан част и
слава бесмртнијем именима свијех
онијех јунака, над којима се на бојном
пољу свео хладни гроб и који не мо-
гу бити живи учесници ове светкови-
не, коју ће у понедељник славити
другови и браћа њихова!

А живи нек су нам поздрављени
срданном братском добродошлицом!
Ови су прејемници и достојни пре-
ставници врлина својих старијех,
ови учитељи и наставници својима
млађима, ови примјер и узор потом-
ству. Окупљени око својега Господа-
ра они нам представљају вишу моћ
Црне Горе, а знаци одликовања на
јуначким грудма њиховијем подјећају
у нас на братску заједницу малене
Црне Горе и велике Русије, заједницу
у борби против душманина српског.

Мирна су времена данас, но она
посе у себи сјеме великијех немира.
У толико нам је значајнија ова свет-
ковина Ђурђевска. Непровидни су пу-
тови судбине, но какве су прилике
данас, ласно је могуће, да ће кроз
кратко вријеме мишице јунака црно-
госкијех опет имати посла. Српска
ствар још није довршена, дакле и
задаци Црне Горе јоште нијесу ри-
јешени. А задаци црногорски рјеша-
вају се мачем и јатаганом.

Окупљени око Господара свога
јунаци црногорски, колико се морају
осјећати подчепи високим одликова-
њем и признањем својих заслуга,
толико и још више морају бити про-
кинути великијем задацима, које
им можда најближа будућност нала-
же. Од њих иште Књаз, иште отаџ-
бина, иште народ српски, да продуже
у истом и још вишем размјеру дјела
својих старијех и своја сопствена,
зарад којих Ђурђевску славу славе,
дакле да се и у будућнем прилика-
ма одликују јунашвом, неустраши-
мошћу, пожртвовањем.

Зар то треба тек искати од њих?
Не, јер они сами једва чекају
јуначку згоду и прилику, да се још
више увеличају новом славом јунач-
ком, а уз њих мисли прижељкују да
им се бар приближе ако не да их
накрисају у величини јунаштва.

Гдје је тако расположење у на-
роду, ту се и највише опасности мо-
же смјело у очи погледати.

Нека дакле наступе кроз годину
кроз двије или пет година, какве хо-
ће прилике и неприлике, нека се за-
даци гдје му драго, Црна Гора спре-
ма је у свако доба, јер што другима
треба то она има у свако доба, а што
она нема то јој и не треба.

На широком раменима својих со-
колова почивајући, а под мудрим во-
ђењем свога узвишеног владоца и у
савезу са добрим пријатељима својим
она ће моћи приступити и к рјеше-
њу новијех задатака својих сигурно
и поуздано.

Поновљени атентат на цара рус-
ког, који на срећу није испео за ру-
ком муклијем зликовцима, мора зада-
вати бригу свакоме, који је прија-
тељ Русији и Словенству.

Не треба нико да нас увјерава
— јер сваки који познаје Русију мо-
ра бити о том увјерен — да то није
руски народ, који даје руку убила-
ку на свога цара, јер рука рускога
народа само благосиљати може свога
владоца, који је масу народа — се-
љаке — извео из робства и увео у
слободан грађански живот.

Но с друге стране не може се
затајити, да зликовачка чета, која
ради о глави руском цару, ма колико

мала била, изводи гнусни задатак свој
с таквом павленом продржљивошћу,
да од ње свако мора запети за драго-
цјени живот цара-ослободитеља.

Тек ако је прва трава поникла над
црним гробом онога несретника, што је
љетос пуцао на цара, а ево нећ јавља
се о новим атентатима, који, и ако, Богу
хвала, сретно пролазе, ипак не могу а
да не оставе у срцима патриота руских
и пријатеља словенских сјеже дубоке
забринутости.

Није наше да испитујемо зло, из
којега оваки несретни догађаји поничу,
нит је наше да пружамо лијекове и сред-
ства којима би се то могло предохра-
нити. Државници руски и родољуби ру-
ски најбоље ће познавати свој народ и
сва добра и зла у њему, па ће они и
најбоље умјети испитати зло и наћи му
лијека.

По ми овако у даљини, пратећи
само гола факта, видимо да зло још није
испитано а лијек да још није пронађен,
јер да је то учињено, не би се ево тек
иза неколико мјесеца атентати на ново
поновљали.

Иза оног љетовијег несретног до-
гађаја постављено је на највишем мје-
сту пачело, да се зло има искорјенити,
да се дух бунтовнички има угушити, и
у слијед тога чињене су по свом цар-
ству најстрожије полицијске мјере.

Ево, на жалост, послје неколико
мјесеца показа се да зло поред свих
полицијских мјера и све строгости није
искорјенљено и дух бунтовнички да није
угушен.

Па ипак, иза овог новог атентата
и досадашњег жалосног искуства, опет
се истиче као мјеродавно и врховно исто
пачело и понавља се потреба истијех
строгијех мјера.

Ни једнога тренутка не доводимо
у сумњу, да против осједочених зли-
коваца, који дижу руку на цара а тијем
и држави самој поткопавају темеље, га-
ља са свом строгошћу поступати, но с
друге стране усуђујемо се примјетити,
да не би с горег било, баш у интересу
самог искорењивања постојећег зла и
гушења бунтовничког духа, да се отво-
ри мало одуше јавном мишљењу да се
оно мало издуши и да својим дахом
рашчисти притиснуту атмосферу. Нама
се чини, да би се прије и лакше и без
бола дошло до цијељи, кад би мјесто
полиције слободно јавно мишљење пре-
ко својих органа лијечило постојеће зло.

Ми ово тек само напоменуемо, а
људи у Русији знаће и без нас и без
многијех другијех сајетодаваца шта им
чинити ваља.

Тек нека учине нешто, да нас и
све пријатеље Русије умире и ослободе
од вјечате брига и страховања.

Са српског народно-црквеног сабора.

КАРЛОВЦИ 18. Октобра 1879.

Сједница отворена као обично у 10.
Председава Брановачки. Завијени кије
читан; није био готов. Др. Јов. Суботић,
Др. Полит. Стајевић моле за отсуство.
Даје им се. За тим се пријављује неко-
лико поднесака приватне природе који се
упућују дотичним одборима.

На дневном реду 12. § уредбе ма-
настирских добара и дотације монашког
свештенства (гдје је ријеч о платама еко-
номског особља).

Ник. Павловић подноси пријед-
лог, да се овај §. екине с дневног реда и
упути одбору супер-ревизијом, те да
овај на основу свога истраживања подне-
се извјештај о стању фондова. Говорник
вели, да се ништа поузданога не да рје-
шети у том погледу прије него се сазна
како стојимо финансијално. Као члану су-
пер-ревизијског одбора било му је могуће
да завири у стање фондова и у досадању

манипулацију и вели да је ужасна слика
коју ће развити сабору отуда. Вели да је
најпримитивнија система манипулације у
тим фондовима, и замршај такав, да се не
може ни замислити док се не види. Упра-
во, књиге се воде без икакве системе, и
отуда су фондови претрпјели гдне штете.
Пред се повлачи у читаву стотину годи-
на натраг; контрола је била никаква, јер
је немогућа била према таком књиговод-
ству. Наводи случајеве, који ту тврдицу
поткрепљују. — Има у књигама пошта
које се воде већ четрдесет година као го-
тов новац, а овамо су обвезнице без ври-
једности; неке се воде као реалитети, а
немају реалне вриједности и т. д. Казује
како треба водити књиге, а како се овдје
воде. — Рефа цифрама каква је у којој
пошти услед тога било губитак у ком фон-
ду и реасумира, да је због тога начина
књиговодства и манипулације у опште на-
родни фонд до сада у штети са пуна два
милијона форината. — Хаос је вели такав,
да ако би данас дошао каквав дужник,
који је са каматама за коју годину у рет-
танцији — таквих има доста — те за-
тражио да му се рекне свога дуга тога,
да га плати, не би му се могло казати
колика је та свота. Морала би се цијела
архива преврнути док би се то изнашло,
и ваљало би потрошити на то по године
времена, да се знаје. — Само нај осам
дужника, изгубили су фондови на три сто-
тине хиљада форината! А међу тим да се
води књиговодство како треба, и како се
то свуда води, не само да се не би могло
догађати какве штете, него би се и ста-
ње фондова сваког тренутка могло пре-
гледати. — На супрот одређеним платама
за манипулацијоно особље ставља свој
предлог, али вели, ако се тијем великијем
предложенијем платама мисли да плати
оваки рад, онда је то врло много, јер так
рад не вриједи ништа; ако се пак хоће
да плати труд онемо особљу онда би и
мало било јер су толико претрпани по-
слом, — препоручује свој предлог.

Иса Ђирић изјављује да није про-
тиван том предлогу. Но да се не би ми-
слило, да предговорнијек ријечи могу
теретити саборски одбор, вели, да за пре-
ђашњу манипулацију одбор не може
одговорати. У последње вријеме, у коли-
ко су и фондови под руком саборског од-
бора, вели, начин манипулације није сто-
јао до воље сабор. одбора. Тај начин ма-
нипулације прописан је народном мини-
старском, коју сабор. одбор није могао
змјенијати. И он је за то, да се заведе ред
у тој манипулацији и пристаје уз пријед-
лог Н. Павловића.

Јов Живковић се захваљује пред-
лагачу на томе, што је овако вијерну сли-
ку стања тога дана сабору. Вели да ваља
да знамо како стојимо, и онда се неће
зидати на пијеску. Стање фондова и начин
манипулације ваља најтачније испитати.
Кад сазнамо како стојимо са финансијама,
онда ће се моћи и означити, шта нам оту-
да ваља прије свега подићи; тада неће
хтјети једни школе, други што друго. —
Радује се што је сабор таког стручњака
добно, као што је предлагач. Саборски
одбор није, вели, имао података толико да
сам изнесе све на видјело. Мисли да су
разлози предлагачеви тако језгровити, да
нема никог, кога неби убједили о цијел-
сходности његова предлога. Пристаје уз
предлог.

Др. И. Вучетић такође се захва-
љује предговорнику на томе, што је сабо-
ру изложио стање манипулације код фон-
дова и навађа и сам из сопственог иску-
ства примјер, који перед тај поткрепљава.
Подупири приједлог и додаје жељу, да
исти до понедељника тај посао обави и
извјештај поднесе, (гласови: а, а, то је
кратко вријеме) јер се другачије не могу
у буџет ставити плате, а без тога не мо-
же се буџет утврдити.

Др. Максимовић вели, да је то и
био најглавнији разлог, што је сабор. од-
бор једва чекао да се сабор састане, те
да опрости управу од старог наследства
у манипулацији, чега се сабор. одбор није
другачије могао опростити, осим саборском
уредбом. Ако има грехова, ти се датира-
ју из пређашњијех времена, кад је била
друга управа, и саборски одбор ту није
могао ништа учинити, пошто је министар-
ство одредило начин манипулације. Сабор.
одбор је покушао увести реда, но није
успео, јер му је наредба министарства ста-
јала на путу. О томе се сабор може увје-
рити. — У интересу је не саборског одбо-
ра, него саме ствари, да се нареди што
прије одклоне. С тога је и он за овај

приједлог и моли супер ревизиони одбор, да се пожур са тим послом, како би могао поднети свој извјештај још док траје овај сабор, јер би се иначе цијела уредба е којом у свези стоји морала одгодити до године, те се уређење манастира не би могло оживотворити.

Кам. Јовановић вели, да ће супер ревизиони одбор свој извјештај поднети, али израшен предлог о устројству манастира, како га желе говорници, није могуће у таквом кратком времену згтовити, јер је огроман посао, те ће се моћи учинити тек након дугог рада, и он би Павловићев предлог допунио с тим, да се овај одбор као нека анкетна комисија остави и из сабора овога да ради, и да се опуномоћи да још ког стручњака узме изван овог сабора. Трошак на то не би био тако велики, а корист од таквог рада неизмјерна.

Др Максимовић примјеђава да ово није доуна Павловићевом предлогу, него предлог који стоји у пуној опрци са тим предлогом; с тога се не може усвојити.

Брановачки вели, да томе супер визионом одбору може бити на руци манипулацијом особље код фондова, млађи књиговођа, и. пр. те не треба друге стручњаке узимати. Вели да сад некако чудну улогу овдје игра сабор. одбор, коме је и он члан, јер му се хоће као неки гријех да унесе оно, за што он не може бити одговоран, јер он није могао мијењати досадашњу систему манипулације, пошто је томе министарство на путу стајало. Саборски је одбор учинио све што је могао, да ствари дођу у ред, колико то лако.

Ник. Павловић репликује, да то није законом прописани начин манипулације, него је баш против прописаног начина. У Угарској је законом прописано троструко књиговодство, а овдје је систем двоструког. (Брановачки га прекида. Павловић хоће да говори даље. Жагор.)

Брановачки (прекидајући говорника.) Признате ли ви, да сам ја овдје предједник и да као такав могу говорити кад год хоћу (жагор.) Овдје није ријеч о идеалном вођењу књига, како би ви хтјели, него о оном, какво постоји (жагор, сви говоре.)

Предједник наређује гласање. Око тога мала дебата, како да се гласа: дал наприје о предлогу, па за тим о времену, за које се мора приједлог згтовити и поднети. — Прима се предлог. — Ставља се на гласање уком времену да се извјештај поднесе.

Кам. Јовановић вели да се не да довршити тај посао за трајања овога саборског састака, јер је велики посао.

Јов. Живковић мисли да се буџет за год 1880 може ријешити без обзира на извјештај супер ревизионог одбора. Ако се хоће темељан предлог о манипулацији, ваља дати одбору времена.

Др Максимовић вели, да је приједлог Павловићев примљен, па сад треба оставити одбору да он сам рекне кад ће бити готов са својим послом. О томе више не треба говорити. Него сад ваља ријешити §. 10 из уредбе о руковању манастирским добрима, јер је тај остао in suspenso, пак да се та уредба пошље на највише одобрење.

Иса Ђирић: да би се из тог немалог положаја изишао, предлаже, да остане иста плата с тантијомом, само да се тако стилизује, да се протегне и на главног надзорника.

Вучетић предлаже да се опуномоћи саборски одбор да у границама буџета одреди плату главног надзорнику, до коначног уређења буџета.

Иса Ђирић: не се унутр одбор, да за сјутрашњу сједницу у том погледу предлог поднесе. — Прима се предлог Ђирићев.

За овим долази на дневни ред: предлог сабор. одбора о манастирском фонду.

Извјештај Иса Ђирић излаже генезу такзваног депозитног фонда из које се види да је он постао усљед невоља саме државе, која је у два три маха, почињући од год. 1793 долазила у такве неприлике, да се обраћала на српске цркве и манастире захтевајући од њих њихово сребро и злато, — што су имали — у зајам. Они су давали. Речене је године из манастира дато 9665 фор. у злату и сребру; 1799 год. онет 1685 фор. трећи пут такође нека сума. Држава је на то дала обвезнице за цијелу ту своту, и то је чинило тај фонд, коме је цијел била да потпомаже цркве и манастире. Год. 1865 сабор закључи, да се оснује манастирски фонд и језгра је томе фонду овај депозитни. Овај је закључак добио највишу санкцију и сад ваља да се овај фонд уреди посебним штатутом, што је цијел подијеној уредби. — Из овога фонда оправљаће се манастири, у колико им недостаје сопствена снага, издржавати монашко и дворско свештенство, а руковаће њиме управа народних фондова.

Вукићевић ратосно поздравља ову уредбу, јер би тај фонд могао бити за прву оно, што је клирицима за просвјету, жељено би да тај фонд, и ако ће носити по преимству наслов манастирског, протегне свој утицај и на цркве; он ће служити не само на издржање калуђера, него и за народ, да га уздржи у хришћанској вјери, к је се на жалост пореметило. Жељено нарочито, да се утицај тога фонда протегне на све катедралне цркве, јер општине не могу свуда издржавати те цркве, пошто их има малх, као што је карловачка, пакрачка, темшварска; оне једва издржавају свога пароха, а нијеу кадре издржавати ђакона и више свештеника, без којих се они великољепни обреди православне цркве немогу обављати. Бадава тужи срце и душа православног Србина за великољепним богослужењем, кад... (Брановачки: немојте ви ту држати орације, него реците што је могуће краће.) Вукићевић: дакле, ја ћу у кратко рећи да се унутреби на катедралне цркве. Даље би хтио, да се из тога фонда подигну уточишта за сирочад особито српских учитеља, и разни хуманитарни заводи. Прима приједлог за специјалну расправу.

Сандић говори, како нема јешне задаће нашим манастирима, него да послуже хуманитарним цијелима, да састају за сљеде, глухоних, сирочад и т. д. Предлаже, да сабор упути школ. одбор да идућем састанку саборском поднесе нацрт предлога о подизању и уређењу таквих завода.

Гласа се и прима се предлог сабор. одбора за основу специјалне дебате.

На § 1. предлаже К. Јовановић, за случај, да би се тај фонд умножио, да се из њега и парохиско свештенство дотира.

Др Вучетић сматра да је у наслову обилежена цијел овоме фонду, само жељели да се предизира, да је то фонд за ове манастире, који постоје.

Др Св. Димитријевић потпомаже назоре Вукићевићеве у погледу издржања катедралних цркава, јер није право да општине сносе терете.

П. Поповић је за Вукићевићев предлог: да са из тога фонда подигну и издржавају хуманитарни заводи, а не калуђери. Они су се заклели да сироту народа ради, па нека сиротују. Ако неће служити хуманним цијелима, немају права на

опстанак. Иначе треба манастире укинути.

Ј. Живковић чуди се и замјера предговорнику, што се тако изразило. На шта је дужност да ми те задужбине одржимо, а не рушимо. То је остављено нареду у аманет, и он хоће тај аманет да сачува своје потомству. Манастири су подигнути (Панта унада: зарад народа). Ј. Живковић: кад ви господине подигнете манастир, ви ту можете поставити правила, каква хоћете. Није за Вукићевићев предлог, и неће да се праве шпштали од манастира. Наш народ не радо даје своје болеснике ван куће своје. Манастирима је дужност да шире православље. Буде ли фонд растао, лако ће га бити по пропорцији употребити и на друге цијели. — За редакцију.

Лазић хоће такође да се из тога фонда припомаже издржавању катедрала.

Прота Беговић пристаје уз Вукићевића, чини му се, као да је Вукићевић у Рускији гледао те заводе, које је он (Беговић) тамо имао срећу видјети и жељено би да их и овдје види. У овој дебат чини му се, као да цивици хоће да мајорину свештенике (гласови: не снада овамо.)

Иса Ђирић врло шутије хуманитарну тежњу Вукићевића, али мисли да ћемо се морати у томе стријети до бољих времена, док се буде знало, колико ће фонд доносити и хоће ли остати што, и колико на друге, мимо ове цијели, на коју гласи уредба. Противан је да се и катедралне цркве отуда издржавају, јер би два фонда служили тој цијели, — неприкосновени је извор за то. Одговара и на друге предлоге — те се прима тај §. а за тим редом с незнатим примједбама и једном малом измјеном и сви остали параграфи ове уредбе.

За овим долази дневни ред: уредба о дотацији епископа.

Извјештај Иса Ђирић излаже од куда је текла дотација епископа, вели да је тек решеним од год. 1868 правилније регулисана дотација епископа, дотле пак стајала је на темељу уживања односних добара дотичних епархија и субвенције сиромашнијим дијецезама од имућнијех. Решеним је изједначио дотацију и изрекао начело комасације епископских добара, као подлогу томе изједначењу. По томе су епископи добијали своју плату из неприкосновеног фонда, у који је утицао доходак из комасираних добара, коме највећу подлогу даје цустара Сиринг. До год. 1872. није могла бити стална плата епископима, јер је варирао приход од тих добара. До те године, Сиринг је носило 38000 фор. и према томе је плата владикама била 8400 ф. годишње. Год. 1873 изда се Сиринг за 52000 фор. годишње и тада се дигне дотација на 10567 фор. 50 новч. Последњи је опет морала бити смањена, јер је аренда Сирингу била мања. Да би се та ствар према наређењу решеним и устројства коначно уредила и да би се постигла сталност у своти дотације, саборски је одбор овај предлог спремио, коме је руковођа мисао, да се за извор дотације узму епископска добра и неприкосновени фонд томе у помоћ. Према стању тога фонда није могао сабор. одбор одредити другу своту него ову која је означена (11000 фор.) Препоручује предлог.

Владика Анђелић одбија прије свега сваку помисао на то, као да би устао да говори у своју корист. Говори у корист владике бачког. Од сабор. одбора надао се другом извјештају, таквом из кога би се видјело, како је начело текла ствар дотације од почетка до данас. Год. 1771. искао је епископат од државе да им се даду добра камерална, пак је био одби-

вен. Казује још друга два покушаја епископа да дођу до дотације од државе са истим успјехом. Године 1876 наступио је питање принципа комасације, пошто је тај принцип задржао у приватно право, то се прешло на принцип субвенције; овај одговара и каноничном праву. Казује како је примљен у пракси тај принцип субвенције. Бачка је дијецеза давала субвенцију темшварској и вршачкој по 2520 ф. све до године 1863, и тек је тада сканут на молбу епископа бачког тај терет, кад су се Романи одјелили те се пренио на неприкосновени фонд. То је трајало до год. 1864 и 1865, и тада је усвојено начело комасације. Бачки епископ није био ни у сабору ни у синоду, кад се ствар рјешавала, те је својина бачке епархије, Сиринг, увучена у ту комасацију. Он је сад ту, и мора дати гласа свога у корист владике бачког и неговог права, те протестује против тога поступка. Ту се задрело у приватно право и вели, ако ви господине можете узети Сиринг, онда могу и ја ваш капут; тако је ту правни темељ. Но ако има бачки епископ дужности, да подупише друге слабије дотиране епархије, онда ту дужност мора тако исто имати и патријарх (гласови: тако је!) Вели да је од 5. јула год. 1843, кад је владика Храпчев умиро, па до данас унијела бачка епископија преко по милиона фор. у неприкосновени фонд и на издржање других епископа. Пита је ли право, да само бачки епископ даје, а архиепископ не. За своју особу не тражи. Може вели живјети са двије до три хиљаде ф. али онда не може репрезентирати цркву и народ како се пристоји. — Наводи, како је Нови Сад као епископска доњих крајева ове државе мјесто, у коме је владика великим издатцима оптерећен, чега други епископи у тој мјери немају. — У начелу је против предлога јер није за принцип комасације, него да бачки епископ и даје субвенцију друге епархије али да и митрополија свој еразмјерни дио ту принесе, јер је то и право и правично.

Др И. Вучетић мисли да се овако важна ствар не да ријешити на прјечац. Није рад да се учини криво ни десно ни лијево. Он је за то да се епископи према својем чину и достојанству награде. Предлаже: да се избере један одбор, коме да се та ствар упути, те да овај поднесе предлог, јер начело комасације као и субвенције има разлога за себе, пак да се добро прегледа, које ће се начело усвојити.

Јов. Живковић мисли, да би се ствар уз издржање правног темеља могла и сад ријешити. Он не би хтио да се ипостипоље, те да се ко год трећи ујмеша у ову ствар. Жељели свакојако да сабор задржи ствар у својој руци, па било да се усвоји и начело субвенције, пошто би владика могао чинити што хоће, ако би се њему оставило, да он субвенцију даје. — Но намеће му се овдје и друго питање, које са овим у свези стоји, а то је редукција епархија. За то му се намеће и питање уређења дотације патријарху. И ово треба да дође у руке сабора. Кад би се то уредило, онда би се могло рачунати, колико нам остаје на располагање на друге цијели. — Вели за народ да је демократски, али је наша црква аристократска. — Епископи су магнати и по држав. законима, а нијеу само црквени функционари као у Србији и у Италији. Према страном епископату наши епископи се у имању губе, а ипак где се у прилику унаде, не пита се, је ли то Хајналд или Живковић, него и овај мора репрезентирати свој народ и цркву. — И он је за одбор, ког предлаже Вучетић, али да тај

Листак „Гласа Црногорца“.

ПОЗИВ ЦРНОГОРСКИЈЕХ ЈУНАКА НА ЦЕТИЊЕ.

О бирани соколови
Из поносне Црне Горе!
Похићате на Цетиње
Ка орлови прије горе.

Похићате на Цетиње
Код својега господара;
Е он мигли пут још већи
Вашој слави да отвара.

Он ка прави отац земље,
Хоће да вас одликује;
И да сваком то поклати
Што којему доликује.

Е у борбам нечувеним
Вазда бисте челик прави,
Зато мајци Црној Гори
Ви за дуго били здрави. — —

Кад станете китит препи,
Са вјенцима бојне славе,
Сјетите се покојнијех,
Који вјечни саи бораве.

Спомен да им подигнете,
То сјен њина од вас нште,

Е сви славно погубише
Међу вама на бојиште.

А не траже спомен од вас
Ни од сребра нит од злата,
Већ у борбам да панете
Лијечећи ране брата.

Но нек они мирно леже,
На Цетиње брже хајте,
А својега јатагана
Јоште брже опремајте.

И на њем се закуните
Прод витешким Господаром,
Да ћете се и послада
Одликоват бојном славом.

Но што рекох да с' кунете
Опрстите соколови;
Кад ви свуда показате
Обилићи да сте нови.

Већ реците да ниједан
Умријети доглед неће,
Доклен оет Квиз НИКОЛА
Незајоса колом ереће.

Да сједини Српски народ
У поносно једно тјело,
Е је у њем од слободе
Неиздрпно дивно врело.

Неемијете умријети
Недају ви јатагани,

Док с' заклети српски злогвр
У гробницу не сарани.

Кад рођену ћену вашу
У бој за род поведете,
Тада слобода вам ће света
Рећи у њем да умријете.

Томо Н. Оравац.

СРПСТВУ.

Српство мило, ти ердинште само
Мога санка и млађане јави,
На отрку крвавих вјекова
Витешких ти раздробљених уда
Ступам млађан, па по њему гледи
На ударце — на те ране тешке
И на крв ти проливену свету. —
Ој! Српство мило, Српство моје драго,
Није ово срце од челика:
Дубок уздах рањених груди
Твог великог некадашњег житка
У живац га млађано дирнуо;
Пуца срце, а немощна души
У поштују туге и жалости
Кроз твоје је запливала груди,
Па се по њих вије и извија
Чује клопот кривичних копита
Под сјенком неканане ниге
Бе по њима у колаче скачу;
Слуша звекот крвавих сабаља,
Што на њима дијеле мегдане
Ради Бога и крета часнога
На русвају твојих остатака!..
Види млада и осјећа тужно
Развалине освештеног храма,

Међу њима успомене горке
Потпишеног твојега олтар! —
Чује било будна срца твога
Под тијеском додијалих мука
Бе за новим животом вапја! —
Па успамти, а срце затуче
Да ти тјело из праха извуче!
Али уда?! —
Без крила се неможе лећети,
Без уда се не копорну тјело:
Тартар злогуби у бијесу своје
Раздоби их, па у гвожђе тешко
Оковао и веза' за стјене... —
Она дрхну, ала ланац крути
Још их јаче камену притеже;
Труну овђе, бе чами у праху
Опет срце на ново се буди
Ема бије, — одјекују груди —
«Крила амо!»

Авај, Српство мило!
Узаври ми крвца по жилима,
Ускине ми преа, а срдашце
Туче, буди да развуче груди:
Што ме мајка не роди јунака! —
Да неукнем Краљевина Норду,
Крути ланац да раскидам њоме,
Да се тргну твоја уда прме:
Живо тјело да васкрсну с' њаме! —
Само да је! —
Не бих млађан у ухиту своје
Тужна хора божанственог духа
Поврх твог ти извија' олтар,
Но весео на криоцу твоме
Превао ти пјесмари у крило:
Поздрављам те, моје Српство мило!

..... Ђ.

јуче у Москву, и по томе своду се гласови на то, што се нека несрећа догодила на овијем колица, на којима су се послужници цареве налазили и која су ишла иза царских кола. Поузданијех вјести још нема.

МОСКВА, 21. Новембра. — 19. ов. м. на вече, кад је цар већ био овдје, један царски влак находећи се још на путу оштећен, један вагон бачен у ваздух, седам других склизну са шина. Нико није рањен.

ПЕТРОГРАД, 21. Новембра. — Званично се јавља, да је царски влак, на ком су се налазиле слуге с прилагом, улазећи 19. ов. м. у 11 часова у вече и предграђе московско Рогош склизнуо услед експлозије једног вагона. Два су вагона била оборена. Не зна се како је мина постављена.

МОСКВА, 21. Новембра. — Приликом доласка царева великаши састаше се у Кремљу. Прије но што ће цар ући међу њих, маршал прочита ужасну вјест о јучерашњем догађају. Цар је за тиме држао бесједу рекавши да га је Бог сачувао као и све који су с њим, али ваља искорјенити дух револуционарности и с тога позива све добре људе на сарадњу, да се учини крај злу.

ПЕТРОГРАД, 21. Новембра. — Варош свечано исквићена поводом сретног предохранења царева. Злочинцима још се није ушло у траг. Цар долази сјутра у јутро, Горчаков сјутра на вече.

ПАЗИЗ, 21. Новембра. — Споразумљење још није постигнуто међу групама љевце. Вјероватно је да ће министарство добити глас повјерења. У руској капели држао је свечано богослужење.

БЕЧ, 22. Новембра. — У посланичком дому одбијен је приједлог, да се смањи број војника те су под барјаком за вријеме мира.

ПАЗИЗ, 22. Новембра. — Комора је усвојила дневни ред, убијеђена будући, да ће влада одлучно од сваког тражити да поштује републику, и да ће уклонити чиновнике непријатељске републици.

ПЕТРОГРАД, 22. Новембра. — Цар је стигао амо и примљен је с великим одушевљењем. Варош исквићена.

БЕЧ, 23. Новембра. — Комора продавајући специјалну расправу о закону војничком одбацила чланак други, у којем се тражило продужење војне службе на десет година Исто тако одбацила је и приједлог Томашчуков, да се војна служба продужи на три године. На вече биће избор чланова за делегације.

ПЕТРОГРАД, 23. Новембра. — Пропосе се гласови, да су на станици железничкој Нижи уапшена два човјека подозрива поради атентата.

НОВЕ КЊИГЕ.

ОРАО, велики илустровани календар за годину 1880 . . . — 50 н.
ЦАРИЊ, мали календар са сликама за годину 1880 . . . — 20 н.
ТАЛИЈАНСКА СЛОВНИЦА за почетнике од д-ра Адолфа Мусафије, приредио Швергута . . . 1. 80 н.
РЈЕЧНИК ТАЛИЈАНСКО-СРПСКИ од Парчића . . . 3. 50 н.
РЈЕЧНИК СРПСКО-ТАЛИЈАНСКИ од Парчића . . . 3. — н.
ИЗЛАШЕЊЕ Св. ЛИТУРГИЈЕ од Николе Ђ. Вукићевића . . . — 60 н.
СПОМОЋНА КЊИГА за разјашњавање црквеног појања од Н. Ђ. Вукићевића . . . — 50 н.
НАУК О ГЛОБУСУ, кратак, за српске основне школе, II. издање . . . — 10 н.
ИЗБРАНЕ ПРИЧЕ. Дарак доброј дјец. Приредио Владимир Крисић . . . — 20 н.
ДЈЕЧКО НА ХЕЛГОЛАНДУ. Приповијетка за младеж од Ф. Хофмана . . . — 35 н.
ПЈЕСМЕ скупљене Ст. Владислава Каханског . . . — 80 н.
ЦАР ЛАЗАР, у народним pjesмама, са сликом његовом . . . — 20 н.
МИЛОШ ОБИЛИЊ у народним pjesмама, са сликом његовом . . . — 20 н.
ШАРЕН СВИЈЕТ, за малу дјецу . . . — 10 н.

ПРОПАСТ ЦАРСТВА СРПСКОГ на Косову у народним pjesмама, са сликом: »Бој на Косову« . . . — 20 н.
НАСТАВА У ЗЕМЉОПИСУ, за II. разред основних школа, написао Св. Милетић . . . — 35 н.
ЧОВЈЕЧИЈЕ ТИЈЕЛО и његова пјега, за учитељске и више дјевојачке школе по дру Боку и другима написао Мита Петровић . . . — 60 н.
ОСНОВИ ФИЗИКЕ за више разреде народних школа, више дјевојачке школе и сродне заводе написао Мита Петровић (са 47 слика) . . . — 50 н.
ДЕКЛАМАТОР. Збирка српских и хрватских pjesама за декламацију . . . — 60 н.
БИБЛИЧНЕ ПОВЈЕСТИ новог завјета у библичним ријечима за дјецу написао Никола Ђ. Вукићевић. IV. издање . . . — 40 н.
БРЋАНИ, историјска приповијетка Ермана-Шатријана, с француског превео М. Ђ. Глишић . . . — 80 н.
ПЈЕСМЕ ЛАЗЕ КОСТИЋА, I. и II. — 1. 80 н.
ЗАО ДРУГ, приповијетка за српску младеж, од Петра Деспотова . . . — 20 н.
СЕОСКИ РОМАН од Каролине Свијетле . . . — 75 н.
ПОУКА О КУЋАРСТВУ, за учитељске и више дјевојачке школе, као и за домаћу потребу, са предговором од М. Петровића . . . — 50 н.
ПРВА НАСТАВА У ВЈЕРИ за I. и II. разред . . . — 10 н.
ПРОСТРАНИ КАТИХИЗИС православне цркве. I. и II. написао Никола Ђ. Вукићевић . . . — 30 н.
СРПСКА ГРАМАТИКА за учитеље III. и IV. разреда израдио Мита Нешковић . . . — 50 н.
ПОСТУПАК при настави у основним школама за 4. разред основних школа написао Св. Милетић . . . — 40 н.
ПОСТУПАК при настави у десетичним школама за основне школе написао Св. Милетић . . . — 40 н.
ДЈЕВОЈАЧКИ СВИЈЕТ. Књига за одрасле дјевојке. Написао Мита Петровић . . . 1. — н.
РОМАН сиромашна младина од Октава Фељета . . . 1. — н.
КОЧИНА КРАЈИНА. Историјски роман од В. Ђорђевића . . . 1. — н.
БАШТОВАЊ, или кратка настава о обдјеловању зелени и дрва, написао Павле Бибић . . . — 80 н.
ПРАВИЛА Св. АПОСТОЛА од Н. Малаша . . . 1. — н.
ГЛАСНИК СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА. Књига XLVII. — 1. 20 н.
РЈЕЧНИК ЊЕМАЧКО-СРПСКИ I. — 3. — н.
РОБИНСОН КРУСЕ . . . — 70 н.
ШАНЧЕВАЦ. Календар за народ за преступну годину 1880 (са слика) . . . — 30 — н.
СРПСКИ СОКО, велики илустровани календар за г. 1880 . . . — 50 н.
БУКВАР за црногорске школе — 25 н.
ПИСАНКЕ, саставио Стево Чутирило . . . — 5 н.
СРПСКЕ НАРОДНЕ ПРИПОВИЈЕТКЕ, понављане кратке и шалве, скупио Вук Врчевић. На свијет издало »Српско учено друштво« . . . — 68 н.
ВИЈЕНАЦ. Приповијетка за дјецу . . . — 65 н.
МАЛИ ДИМНИЧАР. Приповијетка за дјецу . . . — 65 н.
ДВИЈЕ ПОСЕСТИМЕ. Приповијетка за мале Српкиње . . . — 25 н.
ПИСМЕНИ САСТАВИ . . . — 20 н.
ВОЂАРСТВО. Како се добива свакојаким оплемених вођака много и брзо и о малом трошку . . . — 30 н.
ОЧЕЊЕ или каламљене слистом. Написао др Ђорђе Радич . . . — 15 н.
БУКВИЦА СРЕЋЕ И БЛАЖЕНСТВА. Написао А. Николић. (Ова књига награђена је из књижевног фонда Илије Коларца) . . . — 30 н.
ИСТОРИЈА СВИЈЕТА. Написао Д. Иловајски . . . 1. 20 н.
РАЧУНСКИ ЗАДАЦИ за употребење Аритметике и Алгебре. Скупио, уредио и израдио Ђ. Милковић . . . — 60 н.
УСТАВ О СТЕПЕНИМА СРОДСТВА из кормиче списан, са правилима у опште о законом браку. Израдио Игњат Васић, прот . . . — 60 н.
BELISLAIRE par Marmontel. С граматичним тумачењем и франц. срп. рјечником . . . — 80 н.
ХИЉАДА И ЈЕДНА НОЋ. Арапске приповијетке свеска 4—9 . . . — 20 н.

ЊЕМАЧКА ГРАМАТИКА по Трауту. (Олендорфов метода). Прегледала и одобрила школска комисија. Сва три дијела 2. — н.
УЧИТЕЉ РУСКОГ ЈЕЗИКА. Изнова израђено дијело по методи Робертсона од А. Васиљевића . . . — 80 н.
ИСТОРИЈА СРПСКОГ НАРОДА, Написао А. Мајков, с рукога превео Ђ. Даничић. II. Издање . . . 1. — н.
ФРАНЦУСКО-СРПСКИ РЈЕЧНИК. Израдио Наџас Петровић, редовни члан српског ученог друштва и члан географског парижког друштва. Свеска I. По наредби министра просвјете и црквених дјела прегледала и одобрила народна комисија. (Dictionnaire françois-serbe, par Nastas Petrovitch, membre de la Société savante serbe et de la Société de Géographie, de Paris. Tome premier, examiné et approuvé par une Commission spéciale nommée par Mr. le Ministre de l'instruction publique et des cultes . . .) 2 — н.
СРПСКЕ НАРОДНЕ ИГРЕ, које се забаве ради по састанима играју. Покупио и описао Вук Врчевић. На свијет издало »Српско учено друштво« . . . — 30 н.
Православног восточног вјероисповједанија Катихизиса . . . — 25 н.
МАПА ЈЕВРОПЕ (велика) . . . 6. — н.
МАПА АЗИЈЕ (велика) . . . 6. — н.
МАПА АУСТРАЛИЈЕ . . . 1. — н.
Цетиње, 9. Новембра 1879.

Књижара Ј. Павловића.

О Г Л А С.

Шпедиционарска и комисионарска радња **Ј. БАНАТОВИЋА у Бечу** (I. Grashofgasse 4.) препоручује се за набављање сваког врста еспапа из првих извора, као и за подвоз еспапа железницом и паробродом са врло умјереном хасном. (5—20)

!! Чуј, види, па се чуди !!

Разне предмете од британског сребра, што смо их примили из једне масалне инглешке фабрике, продајемо по сваку цијену или боље рећи

скоро за бадава

За готов новац или уз наплату обилежене цијене дајемо свакоме слиједеће предмете за четвртину од праве вриједности и то:

6 комада жлица за јело и 6 жлица кафињих најфиније, врте, прије 6 фор. сад . . . 1.75 н.
6 комада ножева са инглешким сјечивом и 6 виљушача, свега 12 ком., прије 12 фор., сад . . . 2.80 н.
1 ком. кутлача, прије 4 ф., сад . . . 90 н.
1 комад кутлача за млијеко, прије 3 фор., сад . . . 60 н.
6 ком. рашљица најфинијих, прије 4 фор., сад . . . 70 н.

Ван тога елегантни чираци од пара 1 фор. — 1.50. — 2 фор. — 2.50. — Служавника по 50 н. 75 н. 1 фор. 1.40. — Кандица за кафу или чај по 2 фор. — 2.50. — 3 фор. — 4 фор. — Кутја за шећер по 2 фор. — 2.50. — 3 фор. — 3.50 — 4 фор. — Карфинда по 2.50. — 3 фор., 3.50. — 4 фор. — Чашница за јаја по 20—30 н. — Шоља за чорбу са служавником 1.80. — 2.20. — 2.75. — Пједила за чај по 25 н., — 35. — 45. — 55 новч. — Сланика по 50—60—70—80 новч. — Кутја за бибер по 40—50—60—70 новч. — Клептица за шећер по 30—40—60—70 новч.

За чудо јефтино

За фор 6.65 н. добијају се слиједећи 40 комада:
6 ком. ножева са инглешким сјечивом
6 ком. виљушача од једног парчета
6 ком. жлица за јело
6 ком. жлица за кафу
6 ком. растлова
1 ком. кутлача за чорбу масивна
1 ком. кутлача за млијеко масивна
6 ком. вијеторија служавника инглешких или циделпранских
2 ком. свијетњака салонских
40 ком. Сви ови предмети су од најфинијег британског сребра са марком:

„Echt Britannia“ снабђевени, вјечито бијели и без разлике од правог сребра кроз 25 година, што се и гарантује.

За доказ, да овај мој оглас

није обмана

обвезујем се овим јавно, да ћу све натраг примити, што се неби допало. Ко дакле жели да добије доброг и солидног еспапа без преваре, нека се обрати на

L. NELKEN,

Britannia-Silber-Depot Wien

VI. Mariahilferstrasse N.ro 45.

Нека се сваки пожур са наруџбом, пошто ће скоро бити све продато.

(10—12)

Велико изигравање капитала

државом ујамчено,

при којем се за неколико мјесеца

8,970,000 марака

добити могу, а главни је добитак

400.000 марака,

уз то

1 по 250000 мк.	24 по 10000 мк.
1 по 150000 »	5 по 8000 »
1 по 100000 »	2 по 6000 »
1 по 60000 »	54 по 5000 »
1 по 50000 »	6 по 4000 »
2 по 40000 »	65 по 3000 »
2 по 30000 »	213 по 2000 »
5 по 25000 »	2 по 1500 »
2 по 20000 »	1 по 1200 »
12 по 15000 »	631 по 1000 »
1 по 12000 »	и т. д.

За ову велику и zgodну повчану лотрију, која је државом ујамчена, препоручујемо за 1. одјељење

1/2 оригинални лоз по 3 фор. 50 н. а. вр.
1/2 оригинална лоза » 1 » 75 » »
1/2 оригинална лоза по — » 88 » »

Ми издајемо само **оригиналне лозове** и шаљемо проспекте бесплатно да се сваки напријед може увјерити. Поруче уз готов новац или уз ривалеу примају се до

1. НОВЕМБРА

Поруче са стране извршују се тачно и савјесно.

О нашој фирми, која постоји има већ по вијека, може се свак распити код ма којег овдјењег трговца, консула, или ма које банке. С повјерењем ваља се обратити потписаној фирми, којој је продавање ових лозова остављено. Званична листа о добитцима разаслаће се одмах по рјешењу.

Препродавци добијају што већу провизију.

J. FREUND & CO.,

Bank- und Staatspapier-Geschaft,

постављени главни колект. лотрије војводе Брауншвајшког и вароши Хамбурга. Hamburg, Neuerwald 94.

(6—20).

ПОШТАРСКИ

ЗИМЊИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта од данас до свршетка Марта 1880.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња у понеђељак, у уторак и у сриједу. Предавање до 10 и по ура у јутро.

Долази из Котора у уторак, сриједу и четвртак. Раздавање у 8 ура у јутро, ако пароброд стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази са Цетиња у неђељу у 5 ура у јутро. Предавање у суботу до 5 ура по подне.

Долази из Котора у понеђељак, раздавање у 12 ура у подне.

Канцеларија је сваки дан отворена од 8 ура до 11 у јутро а од 3 до 5 по подне

Цетиње, 24. Септембра 1879.

Управитељство

Књ. црногорске поште.